

ПРОМІЖНИЙ ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВИБОРІВ 1–4 жовтня 2007 р.

Підсумки

- Після проведення 30 вересня ц. р. дострокових виборів народних депутатів Верховної Ради України та оприлюднення 1 жовтня Міжнародною місією спостереження за виборами (ММСВ) Заяви про попередні результати та висновки спостережень, Місія спостереження за виборами (МСВ) ОБСЄ/БДПЛ продовжує спостерігати за рештою етапів виборчого процесу.
- За попередніми даними Центральної виборчої комісії (ЦВК), отриманими на підставі обробки 99,98% отриманих від дільничних виборчих комісій (ДВК) протоколів, шанси на проходження у новий склад Верховної Ради України мають п'ять партій та блоків: Партія регіонів (ПР), Блок Юлії Тимошенко (БЮТ), Блок “Наша Україна – Народна самооборона” (НУ-НС), Комуністична партія України (КПУ) та Блок В. Литвина. Вже розпочато широкі дискусії щодо можливих варіантів формування коаліційного уряду.
- Хоча ЦВК змогла станом на 1 жовтня завантажити на свій веб-сайт більшість даних дільничних виборчих комісій, за інформацією окружних виборчих комісій (ОВК), значна кількість ДВК стикалася з труднощами під час обробки протоколів результатів голосування. На кінець дня 4 жовтня неопрацьованими лишалися дані з восьми ДВК ОВК № 1 (Сімферополь). Затримки були викликані необхідністю доповнення протоколів результатів голосування через технічні помилки та математичні похибки. Політичні партії звинувачували одна одну в навмисному затягуванні підрахунків та у спробах фальсифікації результатів голосування.
- У післявиборчий період було подано кілька скарг та апеляцій. Генеральна прокуратура України відкрила дві кримінальні справи щодо хабарництва та підкупу виборців. Соціалістична партія України (СПУ) оскаржила результати голосування на декількох виборчих дільницях трьох ОВК Харківської області.

Попередні результати виборів

За попередніми даними ЦВК, отриманими на підставі обробки (станом на кінець дня 4 жовтня) 99,98% отриманих від дільничних виборчих комісій (ДВК) протоколів, шанси на проходження у новий склад Верховної Ради України мають п'ять партій та блоків. Партія регіонів (ПР), Блок Юлії Тимошенко (БЮТ), Блок “Наша Україна – Народна самооборона” (НУ-НС), Комуністична партія України (КПУ) та Блок В. Литвина. ПР отримала 34,36% голосів; на другому місці опинився БЮТ з 30,72%, Блок НУ-НС набрав 14,16%; четверте та п'яте місце зайняли КПУ та Блок В. Литвина (5,39 та 3,96% голосів відповідно). З урахуванням цих попередніх даних, розподіл депутатських місць у новому Парламенті виглядатиме наступним чином: ПР – 175; БЮТ – 156; НУ-НС – 72; КПУ – 27; Блок В. Литвина – 20 місць.

Решті 15 партіям та блокам, які брали участь у виборах, не вдалося подолати тривідсотковий прохідний бар'єр. Трохи голосів не вистачило Соціалістичній партії України, яка набрала лише 2,86% голосів. Втім, на окремих виборчих дільницях та у

деяких виборчих округах (зокрема, ОВК № 48 та 49 у м. Маріуполі, Донецька область) СПУ досягла дуже високих результатів порівняно з середнім результатом партії в цілому по країні. У м. Маріуполі, яке належить до сфери впливу визначного кандидата від СПУ, ця партія отримала більш ніж удвічі більше голосів порівняно з результатами виборів 2006 року. В одній з двох міських ОВК (ОВК №48) вона показала найсильніший результат голосування. СПУ також набрала значну кількість голосів у двох ОВК на північ від Маріуполя (№№ 54 та 55), отримавши аж 95% голосів у ДВК № 131 ОВК № 54.

Політичне середовище

Одразу після завершення виборів у політичному середовищі виникли гарячі дискусії, оскільки затримка з підрахунком голосів викликала запитання в представників багатьох політичних сил. У той час, як СПУ заявляла про залучення виборчих комісій до різного роду фальсифікацій з метою недопущення цієї партії до подолання тривідсоткового бар'єру, БЮТ стверджував про факти фальсифікацій у різних куточках країни, спрямовані на штучне сприяння подоланню СПУ "прохідного" бар'єру та входження до нового складу ВРУ. ПР публічно заявила про своє бажання бачити СПУ у складі майбутнього парламенту.

Незважаючи на те, що на час складання цього звіту повні попередні результати голосування ще не були оголошені, у країні почалися широкі дискусії щодо можливих форматів післявиборчої коаліції. Президент Віктор Ющенко у своїй заяві від 3 жовтня зазначив, що, на його думку, незважаючи на кількість голосів достатню для формування "демократичної коаліції", кілька чільних посад мають бути віддані опозиції в інтересах національної стабільності. 4 жовтня співголова Блоку НУ-НС п. Юрій Луценко оголосив про початок 5 жовтня переговорів з БЮТ, а також про намір обох політичних сил підписати коаліційну угоду одразу ж після оголошення остаточних результатів виборів. Тим часом, ПР заявила про проведення переговорів з НУ-НС стосовно створення широкої коаліції, але НУ-НС спростувала це.

Підрахунок голосів та оголошення результатів виборів

Починаючи від дня виборів, ЦВК працювала у режимі постійного засідання, отримуючи результати та матеріали виборів від ОВК. Усі опрацьовані ДВК протоколи результатів голосування публікуються на веб-сайті ЦВК у тому вигляді, в якому вони були занесені до таблиць результатів голосування ОВК. Процес подання результатів голосування з більшості регіонів країни до ЦВК пройшов без проблем; 1 жовтня ЦВК вже опублікувала результати, отримані від половини ДВК, а до кінця дня 2 жовтня на веб-сайті ЦВК було розміщено інформацію з 99,25% опрацьованих протоколів ДВК. Втім, згодом швидкість подання результатів з ОВК значно уповільнилася. Деякі ОВК – зокрема, ОВК № 1 (м. Сімферополь, АРК), ОВК № 29 (м. Дніпропетровськ), ОВК № 137 (Одеська область) та ОВК № 219 (м. Київ) - мали значні затримки з обробкою поданих ДВК протоколів результатів голосування. До кінця дня 4 жовтня лишалися неподаними вісім протоколів з ДВК, що належать до ОВК № 1.

Перегляд повернутих до ДВК на доопрацювання протоколів результатів голосування свідчить, що у більшості випадків відмова у прийомі протоколів спочатку мала технічні причини: напр., коли у числах були відсутні старші нульові розряди, або коли замість нулів ставилися прочерки. Є також приклади здійснення у певних округах систематичних помилок, що вказує на недостатню підготовку членів ДВК (напр., у виборчому окрузі № 139 Одеської області та виборчому окрузі № 197 у Хмельницькій області). У декількох

ОВК значна частина протоколів потребувала доопрацювання: так, у ОВК № 29 доопрацьовувати свої протоколи результатів голосування мусили близько 60% ДВК. У деяких випадках здавалося, що ОВК працюють повільно та неефективно. В ОВК № 1 призначені БЮТ та НУ-НС члени комісії полишили її засідання, але потім повернулися.

У випадку необхідності доопрацювання протоколів ДВК внаслідок технічних помилок або математичних невідповідностей нерідко виникали проблеми зі збиранням усіх членів ДВК на засідання комісій згідно з вимогами Закону України “Про вибори народних депутатів України”, оскільки члени ДВК мали повертатися до своїх звичайних місць роботи, а також тому, що у деяких випадках члени ДВК живуть територіально поза межами дільниць, в яких вони керували виборчим процесом.

Опів на четверту 3 жовтня були підпалені офісні приміщення, які межували з будівлею ОВК № 91 у Київській області. Матеріали виборів з цієї ОВК, які ще не були передані до ЦВК, пошкоджень не зазнали й були опрацьовані пізніше того ж самого дня.

Скарги та апеляції

Судові органи отримали декілька післявиборчих скарг та апеляцій. 1 жовтня Окружний адміністративний суд м. Луганська задовольнив подану Блоком “Наша Україна – Народна самооборона” скаргу на рішення ОВК № 109 (Луганської області) від 30 вересня, яким ОВК ухвалила, що виборцям, чиї прізвища були викреслені зі списків виборців на підставі поданої Державною прикордонною службою України інформації, може бути дозволено проголосувати за умови їхньої особистої появи на дільниці для голосування.

В період з 1 по 4 жовтня Генеральна прокуратура України отримала 35 скарг стосовно виборчих питань. Більшості скарг було відмовлено у розгляді або направлено до розгляду до відповідних органів. У двох випадках було порушено кримінальні справи: в одному з них справа стосувалася ОВК № 146 (Полтавська область), де секретар ОВК начебто дав хабара голові комісії, намагаючись у такий спосіб спонукати його повернутися до ОВК та забезпечити функціонування комісії. У другому випадку, що стався у Кіровоградському університеті, представники СПУ начебто займалися купівлею голосів виборців, пропонуючи студентам по 50 грн. за голос. Аналогічні звинувачення було висунуто по ОВК № 209 (м. Чернівці), де обласна прокуратура 3 жовтня отримала інформацію від Служби безпеки для порушення кримінальної справи проти представників тієї самої політичної сили.

3 жовтня СПУ подала позов до Адміністративного суду м. Харкова щодо оскарження результатів голосування на деяких виборчих дільницях ОВК № 141, 174 та 181. У позові СПУ заявила про значну кількість процедурних порушень, що мали місце на звичайних виборчих дільницях та у військових підрозділах.

У день виборів та після нього ЦВК отримала десять скарг. З них було відмовлено у розгляді трьох – двох щодо випадків незаконної політичної агітації, та однієї, яка оскаржувала дії членів комісії нижчого рівня. Скарга на дії державного прокурора була залишена без розгляду. Крім того, ПР поінформувала МСВ про подання партією шести скарг до ЦВК з приводу невідповідностей у діях ОВК № 218, 219, 220 та 221 (м. Київ). До ОВК було подано кілька скарг щодо процесу підрахунку бюлетенів та можливого їх перерахування. ОВК № 8 у Криму визнала недійсними результати голосування у ДВК № 56. Про надходження будь-яких інших офіційних скарг МСВ ОБСЄ/БДПЛ не повідомляли.

Діяльність МСВ ОБСЄ/БДПЛ

У день наступний за днем виборів ММСВ оприлюднила спільну “Заяву про попередні результати та висновки”, в якій дала оцінку подіям передвиборчого періоду, процесу голосування та підрахунку голосів у день виборів, а також первинної інформації про опрацювання протоколів результатів голосування та підрахунок голосів у ніч виборів. МСВ ОБСЄ/БДПЛ продовжує слідкувати за подіями й оприлюднить повний заключний звіт приблизно через два місяці після завершення виборчого процесу.